

Onderwerp: Gemeentelijk Rioleringsplan Overbetuwe 2013-2017

Ons kenmerk: 13RV000063

Programma(speerpunt): Reguliere werkzaamheden

Nummer:

Elst, 21 mei 2013

AAN DE RAAD

1. Samenvatting

De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht om het afvalwater en regenwater van bebouwing in te zamelen en te verwerken. Ook heeft de gemeente de zorgplicht om overlast van regenwater of grondwater binnen aanvaardbare grenzen te houden. Omdat niet alleen inwoners van de gemeente maar ook het waterschap hier veel belang bij heeft, is het nodig om een beheerplan voor de totale rioleringszorg te hebben; het zogenaamde gemeentelijk rioleringsplan (GRP).

In het gemeentelijk rioleringsplan staan voor een periode van vijf jaar de doelstellingen met bijbehorende maatregelen beschreven voor de uitvoering van de zorgplichten. De bedrijven en inwoners van de gemeente Overbetuwe betalen elk jaar een rioolheffing om de kosten die voor alle maatregelen nodig zijn, te kunnen betalen. Met het gemeentelijk rioleringsplan wordt de hoogte van de benodigde rioolheffing bepaald.

Evaluatie GRP 2008 – 2012

Voorafgaand aan het opstellen van het nieuwe gemeentelijk rioleringsplan wordt kort teruggeblikt naar de uitgevoerde activiteiten in de achterliggende periode. De resultaten bepalen mede de vertrekpositie voor het nieuwe GRP.

De voorgenomen maatregelen zijn grotendeels uitgevoerd. De hiervoor benodigde investeringen waren minder groot dan gepland, toch zijn de voorzieningen kwalitatief op niveau. Bij het uitvoeren van werkzaamheden aan de riolering wordt altijd samenwerking gezocht met de andere onderdelen van de openbare ruimte om efficiency te waarborgen.

Huidige situatie

Inzicht in de toestand van de riolering is één van de noodzakelijke voorwaarden voor een effectief rioleringsbeheer. Het doel van rioolinspectie is het inzicht verkrijgen en houden in de kwaliteit van de riolen. Binnen Overbetuwe is er 100% dekking.

Uit de resultaten van de rioolinspecties blijkt dat de kwaliteit van de riolen goed op peil is. In maximaal 10-15% van de riolen zijn één of meerdere ingrijpmaatstaven aangetroffen. Het hoeft niet te betekenen dat deze riolen direct vervangen dienen te worden. Ook door het uitvoeren van deelreparaties en goede renovatietechnieken kan de kwaliteit over het algemeen weer worden gewaarborgd.

Tariefstelling

In verband met de beeldvorming over het niveau van de rioolheffing in Overbetuwe is gekeken naar de heffing bij omliggende gemeenten. De resultaten zijn in onderstaande tabel weergegeven, en zijn afkomstig van COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden). Stichting Rioned heeft bekend gemaakt dat de rioolheffing voor een meerpersoonshuishouden in 2013 gemiddeld met 2,8 % zal stijgen.

Heffing in Overbetuwe € 183,90

Naam gemeente	Heffing
Rheden	€ 184
Brummen	€ 373
Renkum	€ 249
Wageningen	€ 188
Druten	€ 195
Beuningen	€ 179
Lingewaard	€ 187

Naam gemeente	Heffing
Rijnwaarden	€ 279
Rozendaal	€ 229
Nederbetuwe	€ 214
Nijmegen	€ 133 *
Arnhem	€ 154 *
Montferland	€ 216
Duiven	€ 204

* Het lage tarief in deze twee grote steden wordt veroorzaakt door de aanwezigheid van relatief veel hoogbouw (groot aantal woningen kan worden aangesloten op een beperkt aantal huisaansluitingen).

2. Waarom naar de raad

De gemeenteraad is bevoegd tot het vaststellen van het Gemeentelijk Rioleringsplan (op basis van de Wet milieubeheer).

3. Doelstelling en beoogd meetbaar effect

Door middel van de vaststelling van het nieuwe GRP geeft de gemeente Overbetuwe richting aan haar verantwoordelijkheid met betrekking tot:

- inzamelen / transport van stedelijk afvalwater;
- inzamelen / verwerken van hemelwater;
- zorgplicht voor grondwater.

4. Argumenten en alternatieven

Vanuit de Wet milieubeheer is het verplicht om een beleidsplan te hebben, waarin is vastgelegd hoe het afvalwater ingezameld, getransporteerd en verwerkt wordt. De gemeenteraad heeft de taak om dit beleidsplan vast te stellen.

Kader

- Wet milieubeheer
Deze wet beschrijft hoe omgegaan dient te worden met afvalstoffen. Afvalwater afkomstig van bedrijven en huishoudens is volgens de Wet milieubeheer een afvalstof.
- Afvalwaterakkoord 2008
In dit akkoord zijn maatregelen aan het riool- en watersysteem vastgelegd die de kwaliteit van het oppervlaktewater moet verbeteren. Het verminderen van de uitstoot van afvalstoffen bij de riooloverstorten in het oppervlaktewater is de voornaamste doelstelling. Het aanleggen van een bergbezinkbuffer en het afkoppelen zijn maatregelen in het GRP die voortvloeien uit dit akkoord.
- Waterwet (voorheen de Wet gemeentelijke watertaken)
Hierin zijn de zorgplichten voor het omgaan met hemelwater en grondwater verankerd. Hoe gemeenten de zorgplichten invullen dient in het GRP te worden beschreven.
- Bestuursakkoord Water 2011
In het Bestuursakkoord Water 2011 zijn het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, de Unie van Waterschappen en de Vereniging Nederlandse Gemeente overeengekomen om het waterbeheer in Nederland doelmatiger uit te voeren. Er moeten minder kosten gemaakt worden zonder dat dit afbreuk mag doen aan de taken die nu en in de toekomst moeten worden uitgevoerd.

5. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Aan het begin van elk kalenderjaar zal een operationeel plan worden opgesteld waarin de planning van de noodzakelijke maatregelen voor het komende jaar wordt aangegeven. In de toelichtingen bij de jaarrekening vindt een terugblik plaats van dat jaar. Uiteraard worden deze plannen getoetst aan het GRP.

Aan het einde van de planperiode 2013-2017 zal een evaluatie worden opgesteld en verwerkt in een nieuw GRP.

6. Communicatie

De gemeente zal zorgen voor een goede informatieverstrekking zowel naar de inwoners als naar de bedrijven. Zo kan bijvoorbeeld informatie worden gegeven over het afkoppelen van regenwater en kunnen verkeerde aansluitingen op het riool worden tegengegaan. Gebruikers van de riolering zullen bewust worden gemaakt van gewenst en ongewenst lozingsgedrag. De vaststelling van het GRP, en de daaraan gekoppelde rioolheffing zullen op de website van de gemeente en in het weekblad "Het Gemeentenieuws" worden gepubliceerd.

7. Kosten, baten en dekking

Het nieuwe GRP bevat een groot aantal financiële aspecten. In deze paragraaf gaan wij nader in op de volgende 4 financiële aspecten, die naar onze mening voor u van belang zijn:

- a. de gehanteerde financiële uitgangspunten,
- b. de bestemmingsreserve riolering,
- c. het niveau van de rioolheffing 2013 t/m 2017 en alternatieven,
- d. verwerking financiële consequenties in de begrotingen 2013 en 2014.

a. Financiële uitgangspunten

Meestal maakt een extern bureau een GRP met een financiële uitwerking op basis van inzichten en kengetallen. Wij hebben ervoor gekozen zelf uitgangspunten op te stellen. Hierdoor is het financiële deel van het GRP nagenoeg volledig afgestemd op de specifieke eisen van de gemeente Overbetuwe. De doelstellingen van die uitgangspunten zijn o.a.:

- kritisch omgaan met de financiële middelen;
- komen tot een plan dat als goede basis kan dienen voor het jaarlijks opstellen van het begrotingsproduct riolering;
- beperken van de lasten voor de inwoners;
- alle betrokken partijen hebben bij het opstellen van het GRP de uitgangspunten helder in beeld.

In bijlage 6 van het GRP treft u de financiële uitgangspunten aan.

Hiervan zijn de belangrijkste;

- In het GRP zijn vervangingsinvesteringen en onderhoudswerkzaamheden berekend tot en met 2072. De financiële consequenties van deze investeringen en werkzaamheden zijn voor een periode van 20 jaar berekend (tot en met 2032).
- Het GRP gaat uit van 100% kostendekking. Dat wil zeggen dat de totale uitgaven volledig worden gedekt door de te heffen rioolheffing, andere inkomsten en de bestemmingsreserve riolering.
- De extra exploitatielasten en nieuwe investeringen van jaarschijven in het GRP zullen niet zondermeer worden uitgevoerd. Per jaar wordt beoordeeld welke geplande projecten in het GRP echt op korte termijn noodzakelijk zijn. Alleen hiervoor worden dan investeringskredieten geopend voor het betreffende jaar.
- Alle weergegeven bedragen zijn gebaseerd op het prijspeil 1 januari 2013. Er wordt in de meerjarenramingen van het GRP geen rekening gehouden met jaarlijkse prijsstijgingen en areaaluitbreidingen. Net als bij de meerjarenramingen onderhoud gebouwen en de bestemmingsreserve vervanging materieel worden eventuele prijsstijgingen opgevangen

door overschotten die zijn ontstaan door het uitstel van vervangingen, reparaties in plaats van vervangingen en het restantsaldo in de reserve. Pas bij het opstellen van het volgende GRP 2018-2022 wordt weer rekening gehouden met het prijspeil van dat moment.

- In dit GRP wordt uitgegaan van de stand van de bestemmingsreserve per 1 januari 2013, waarbij ook rekening gehouden is met de effecten uit de heroverwegingsvoorstellen van november 2012 en de toevoeging aan de reserve vanuit de jaarrekening 2012.

b. de bestemmingsreserve riolering

De bestemmingsreserve riolering bevat per 1 januari 2013 afgerond € 8,5 miljoen. Uitgangspunt is dat deze middelen zullen worden ingezet ter beperking van de tarieven van de rioolheffing.

Juridisch gezien is een gemeente niet verplicht om overschotten op het product riolering van afgelopen jaren in volgende jaren te verrekenen met de rioolheffing. De enige wettelijke plicht is dat op begrotingsbasis kan worden aangetoond dat de rioolheffing niet meer dan 100% kostendekkend is. Blijkt achteraf in de jaarrekening dat er geld overblijft, dan is er geen wettelijke verplichting om dit in latere jaren te verrekenen met de inwoners.

Het bovenstaande is o.a. van belang voor de bepaling of de gereserveerde middelen in een bestemmingsreserve of een voorziening vastgelegd moeten worden. Op basis van de begrotingsvoorschriften is hierbij bepalend of de raad de komende jaren de bestemming van de gereserveerde middelen nog kan wijzigen. Als dit het geval is, dan is er sprake van een bestemmingsreserve. In het andere geval is er sprake van een voorziening (keiharde verplichting). Vaak is er bij riolering overigens sprake van diverse lastige mengvormen (deels voorziening, deels bestemmingsreserve).

Om jaarlijks te voldoen aan de rechtmatigheidstoets van de accountant en om allerlei ingewikkelde mengvormen te voorkomen is het praktisch om (evenals bij het vorige GRP) in dit raadsvoorstel als uitgangspunt vast te leggen dat u altijd de bevoegdheid houdt om in principe de bestemming van de gereserveerde middelen voor riolering te wijzigen. Hiermee is dan de juridische basis gelegd voor een bestemmingsreserve. Ook kan het zijn dat over een aantal jaren bij een afweging van de diverse beleidsvelden prioriteiten verschuiven. Er moet dus vrijheid blijven om gereserveerde middelen te zijner tijd alsnog voor andere prioriteiten in te zetten.

c. het niveau van de rioolheffing 2013 t/m 2017 en alternatieven

In de financiële paragraaf van het GRP zijn enkele alternatieven opgenomen voor de tariefaanpassing van de rioolheffing. In alle scenario's zal de bestemmingsreserve over een periode van 20 jaar voor een belangrijk deel ingezet worden. De alternatieven variëren van direct een tariefverhoging in 2014 om kostendekkend te zijn tot pas een tariefverhoging na de looptijd van dit GRP (dus vanaf 2018).

Het plan dient als basis voor de bepaling van het tarief over de jaren 2013 t/m 2017. Met name deze eerste periode van vijf jaar van het nieuwe GRP is belangrijk; de jaren daarna zijn bedoeld om een indicatie te geven van de ontwikkelingen.

Concreet stellen wij u voor om te kiezen voor scenario B. In dit scenario is uitgegaan van een gelijkblijvende rioolheffing tot en met 2016, en met ingang van 2017 jaarlijks een tariefverhoging van 3%. Voor een nadere onderbouwing wordt verwezen naar de financiële paragraaf en de bijlagen in het GRP.

In 2017 wordt een nieuw GRP opgesteld, dat met ingang van 2018 zal gaan gelden. Dan wordt op basis van de situatie van dat moment door een nieuwe raad opnieuw beoordeeld wat de rioolheffing in 2018 en de volgende jaren moet zijn.

d. verwerking financiële consequenties in de begrotingen 2013 en 2014.

Het is de bedoeling dat de financiële consequenties van jaarschijf 2013 alsnog worden verwerkt in de begroting 2013.

Hieronder staan puntsgewijs de belangrijkste financiële mutaties voor 2013.

Omschrijving	Wijziging	Voordeel/ Nadeel
1. Loonkosten	211.748	Nadeel
2. Kapitaallasten en financiële ruimte kapitaallasten voorgaande jaren	-330.649	Voordeel
3. Overige uitgaven	74.075	Nadeel
4. Onttrekking uit de bestemmingsreserve riolering	-44.826	voordeel

Toelichting:

1. Een hogere toerekening van loonkosten is een nadeel voor het GRP. Het betekent anderzijds een structureel voordeel voor het gemeentebudget.
2. Als gevolg van de herberekening vervalt de financiële ruimte voor investeringen van voorgaande jaren (inclusief voordeel compensabele btw)
3. Het budget voor areaaluitbreiding vervalt (€ 149.000), de doorbelasting van de uitgaven voor waterbeheer is toegevoegd (€ 193.000). Daarnaast zijn er diverse kleinere afwijkingen.
4. De totale herberekening leidt per saldo in 2013 tot een lagere onttrekking aan de bestemmingsreserve riolering van € 44.826.

De begroting 2014 zal geheel worden afgestemd op jaarschijf 2014 van het nieuwe GRP.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

Th. Hoex MMO

Drs. A.S.F. van Asseldonk

8. Relevante stukken

1. Gemeentelijk Rioleringsplan 2013 – 2017.

Portefeuillehouder: F. Witjes

Behandelend teammanager voor technische vragen: D.P.M. Ploum, tel.: (0481) 362 300,
email: info@overbetuwe.nl